

Směrnice rektora č. 3/2011 o minimálních standardech poradenské a studijní podpory poskytované uchazečům o studium a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami na České zemědělské univerzitě v Praze

I. Úvod

Účelem směrnice je v souladu s platnými právními předpisy deklarovat a definovat práva a povinnosti studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou nedílnou součástí akademické obce vysoké školy. Česká zemědělská univerzita tímto dokumentem stanovuje strategie systémového zpřístupňování vysokoškolského vzdělávání studentům se zdravotním postižením, přičemž zajištěním podmínek ke studiu rozumí otevřenost a přístupnost, jež je součástí celkových vzdělávacích služeb ve smyslu inkluzivního vysokoškolského vzdělávání.³

Každý člověk má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu.⁴ Osoby se speciálními potřebami mají stejné právo získat vysokoškolské vzdělání jako jejich zdraví kolegové. Je tedy povinností Univerzity **poskytovat každé osobě se speciálními vzdělávacími potřebami takové služby, podporu nebo úpravy studia a prostředí, jejichž cílem je kompenzace důsledků postižení projevujících se v akademickém životě.**

Tato iniciativa před zahájením a v průběhu studia znamená, průběžně a dle aktuálních možností, odstraňovat architektonické, komunikační, edukační a informační bariéry a zejména zajišťuje studentům ČZU v Praze:

- a) **srovnatelné podmínky** k vykonání zkoušek, a to jak přijímacích, tak dílčích i závěrečných
- b) dostupnost výukových místností **bezbariérový přístup k výuce** a souvisejícím činnostem (semináře, cvičení, laboratoře, exkurze a praxe)
- c) srozumitelnost výuky **tlumočením dle individuálních speciálních potřeb a dostupnost informací relevantních ke studiu** (studijní materiály)
- d) maximálně možnou a **dosažitelnou samostatnost** výběru stravování i ubytování a jejich vhodnost vzhledem k znevýhodnění studenta dle jeho speciálních potřeb
- e) **poučený a lidskou důstojnost respektující přístup** všech akademických pracovníků a zaměstnanců Univerzity

Poskytované služby a modifikace studia realizované s cílem dosáhnout přístupnosti jakékoli oblasti akademického života nesmějí snižovat studijní nároky, tzn. že každý student Univerzity musí prokázat stejné průběžné i výstupní výsledky pro dosažení požadované kvalifikace.⁵

Univerzita vyvine úsilí k zajištění plnohodnotné účasti studentů s postižením ve všech oblastech akademického a společenského života.

Univerzita zaručuje ochranu osobních údajů studenta s postižením, údaje o jeho zdravotním stavu považuje za citlivé a důvěrné.

Univerzita rovněž dbá sociálních potřeb členů akademické obce a dalších zaměstnanců s dlouhodobým nebo těžkým zdravotním postižením a ve svých činnostech, jakož i v činnostech akademických samosprávných orgánů, činí dostupná opatření pro vyrovnání jejich příležitostí k uplatnění.

³ Kodex zajištění akademické kvality a standardů ve vysokoškolském vzdělávání. Praha: Úřad vlády České republiky, Vládní výbor pro zdravotně postižené občany, 2010. ISBN 978-80-7440-038-4.

⁴ Národní plán vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2010-2014. Praha: Úřad vlády České republiky, Sekretariát Vládního výboru pro zdravotně postižené občany, 2010. ISBN 978-80-7440-024-7.

⁵ Dle Statutu minimálních standardů pro univerzity, které jsou členy UNICA

II. Speciální vzdělávací potřeby

Pro účely inkluzivního vysokoškolského vzdělávání, poskytování poradenských služeb a speciálních vzdělávacích opatření rozumíme uchazečem o studium a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami osobu, která vzhledem k povaze svého zdravotního stavu má **potřebu modifikace přijímacího řízení, studijních podmínek, odstranění fyzických překážek, popř. zvláštní úpravy prostor** Univerzity za účelem zpřístupnění vstupu a průběhu studia.

Dokument se zaměřuje na tyto skupiny uchazečů či studentů se speciálními potřebami:

- (A) studenty s **tělesným a pohybovým** postižením, při kategorizaci na těžké omezení hybnosti a/nebo koordinace pohybu, mobility, těžké vady tělesné integrity (TP)
- (B) studenty se **zrakovým postižením**, při kategorizaci hloubky postižení na slabozrakost, těžká slabozrakost a nevidomost (ZP)
- (C) studenty se **sluchovým postižením**, při kategorizaci hloubky postižení na nedoslýchavost, těžká nedoslýchavost a hluchota (SP)
- (D) studenty se **specifickými poruchami učení** (SPU), při kategorizaci postižení do oblastí dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie a dyspraxie a vzájemných kombinací
- (E) studenty s **chronickým onemocněním a oslabením** při kategorizaci postižení na duševní onemocnění, chronické somatické onemocnění a oslabení (Ostatní)
- (F) studenty s **kombinovaným postižením**, kteří odpovídají definici studenta se speciálními vzdělávacími potřebami, při kategorizaci na středně těžké a těžké kombinované postižení.(KP)
- (G) studenty s **narušenou komunikační schopností** (NKS) při kategorizaci významného omezení srozumitelnosti, plynulosti, rezonance či koordinace mluvního výkonu.

III. Cíl

Cílem činnosti Univerzity je zajistit všem osobám, bez ohledu na povahu a stupeň jejich postižení, rovný přístup ke vzdělání, rozvoji jejich osobnosti, talentu, tvůrčích, intelektuálních i tělesných schopností v rozsahu jejich plného potenciálu.

IV. Strategie

- a) poskytování informací odpovídajících aktuální úrovni vědeckého poznání v dané oblasti uchazečům o studium a studentům se speciálními potřebami, s čímž souvisí činnosti podporující kvalitní komunikaci pracovníků Univerzity angažovaných v této oblasti, jakož i činností vedoucích ke zvyšování informovanosti akademických pracovníků a zaměstnanců Univerzity této problematice
- b) bezbariérové přístupy do objektů Univerzity, vytváření speciálních studijních podmínek a rovněž i účelové úpravy vnitřního vybavení učeben, kolejí a menzy
- c) pořádání vzdělávacích a diskusních akcí pro akademické pracovníky a zaměstnance Univerzity i studenty, kteří jsou v kontaktu se studenty se speciálními potřebami za účelem řádného přístupu k této skupině studentů a jejich specifickým potřebám výuky na různých fakultách a oborech
- d) poskytování asistence při studiu na Univerzitě s cílem kompenzovat znevýhodnění studenta při plnění studijních povinností a činnostech s nimi souvisejících
- e) technická vybavení univerzitních pracovišť sloužící pro potřeby všech studentů se speciálními potřebami
- f) poskytování ostatních forem podpory spadající do kompetence každé z fakult a Poradenského střediska

V. Organizace systému podpory studentů se speciálními vzdělávacími potřebami na České zemědělské univerzitě

1. Na celouniverzitní úrovni působí Poradenské středisko podpory studia studentů ČZU se speciálními vzdělávacími potřebami, jež bylo zřízeno při Institutu vzdělávání a poradenství ČZU (dále jen Poradenské středisko). Ve své činnosti zabezpečuje informační, koordinační, konzultační, diagnostickou, evidenční, intervenční a koncepční činnost a též metodickou pomoc v oblasti potřeb uchazečů o studium a studentů se speciálními potřebami.

Poradenské středisko zejména:

- a) poskytuje **odborné poradenské služby** uchazečům o a studium na ČZU se zdravotním postižením a znevýhodněním a studentům ČZU s postižením a znevýhodněním
- b) v součinnosti s pracovníky studijních oddělení jednotlivých fakult a institutů ČZU v Praze, provádí **diagnostiku speciálních vzdělávacích potřeb zapisovaných studentů, vede jejich evidenci a doporučuje speciální podpůrná opatření**
- c) **spolupracuje s kontaktními osobami** pro studenty se speciálními potřebami na jednotlivých fakultách, s pracovníky studijních oddělení
- d) **zajišťuje informovanost o podmínkách studia** na Univerzitě směrem k uchazečům o studium; zajišťuje, aby včas získali informace o přijímacím řízení
- e) **spolupracuje s obdobnými pracovišti** na jiných vysokých školách, Asociací vysokoškolských poradců a **se zájmovými organizacemi lidí s postižením**
- f) každoročně vydává a aktualizuje **informační materiály**, zajišťuje jejich cílenou distribuci
- g) zajišťuje na Univerzitě **informační, vzdělávací a osvětovou činnost** v této oblasti
- h) **získává nové informace a podněty o nejnovějších metodách, technologiích a speciálních pomůckách pro studium osob s postižením**, informuje o nich a iniciuje jejich zavádění na Univerzitě
- i) organizuje služby související se zpřístupňováním studia, jako například **digitalizace textu, asistenční a tlumočnické služby** a další
- j) rovněž **zajišťuje evidenci studentů se speciálními vzdělávacími potřebami** a podílí se na **finančním zajištění jejich studia**

2. Na fakultní úrovni je zaveden systém kontaktních osob, případně tutorů, kteří pomáhají studentům se speciálními potřebami při řešení problémů při studiu.

Úkoly kontaktní osoby:

- v případě, že uchazeč o studium požaduje v žádosti o přijetí ke studiu zohlednění svého specifika, navázat s ním kontakt za účelem projednání a **přípravy modifikovaného přijímacího řízení**, spolupracuje přitom s Poradenským střediskem, přičemž obecně platí, že navrhovaná úprava by se měla odchylovat od běžného postupu v co nejmenší možné míře (informaci o studentovi předává příslušné studijní oddělení)
- spolupracovat s Poradenským střediskem na **evidenci** uchazečů o studium a studentů se speciálními potřebami,
- informovat studenty se speciálními potřebami o poskytovaných službách Poradenským střediskem, průběžně aktualizovat informace pro uchazeče a studenty na internetových stránkách příslušné fakulty⁶

⁶ Dle Seznamu minimálních standardů pro univerzity, které jsou členy UNICA

- rozvíjet činnosti, které směřují ke **zvyšování informovanosti akademických pracovníků a zaměstnanců fakult** o problematice studentů se speciálními vzdělávacími potřebami,
- usilovat o formování takového **akademického prostředí, které bude přátelské** vůči studentům se speciálními vzdělávacími potřebami
- seznamovat absolventy fakult s informačními zdroji týkající se zaměstnávání osob se speciálními potřebami a **monitorovat jejich vstup na trh práce**

V kompetenci každé z fakult Univerzity je zřizovat odborné učebny pro zajišťování potřeb uchazečů o studium a studentů obecně, tedy i studentů se speciálními potřebami.

VI. Příjímání řízení ke studiu

- Každý uchazeč musí prokázat požadované studijní předpoklady příslušného oboru, aby byl ke studiu na Univerzitě přijat.
- Pokud uchazeč o studium požaduje modifikaci přijímacího řízení vzhledem ke svému druhu postižení, musí být součástí přihlášky ke studiu písemná zdůvodněná žádost doplněná a lékařskou zprávou.
- Po přijetí takovéto přihlášky, studijní oddělení neprodleně informuje kontaktní osobu fakulty, která má prozkoumat, ve spolupráci s Poradenským střediskem, žádost o modifikaci přijímací zkoušky. Kontaktní osoba naváže s uchazečem osobní kontakt, zjistí povahu a rozsah specifického nároku a ve spolupráci s Poradenským střediskem navrhne studijnímu oddělení modifikaci přijímací zkoušky. Navrhovaná úprava se má odchylovat od běžného postupu v nejmenší nutné míře. Dále se ověřuje připravenost uchazeče využívat standardních technologií, které jsou pro překonání daných specifických bariér k dispozici (kompenzační pomůcky, výpočetní technika, znalost znakového jazyka nebo hmatového písma apod.).

VII. Podpora studentů se speciálními potřebami na Univerzitě dle druhu znevýhodnění v průběhu studia

Opatření platná pro všechny druhy postižení a znevýhodnění:

- modifikace přijímacího řízení a ostatních atestací během studia s ohledem na individuální potřeby studenta, zajišťuje kontaktní osoba
- poskytování informací studentům o systému podpory, který Univerzita nabízí, zajišťuje kontaktní osoba a Poradenské středisko
- přijímání a konzultování návrhů studentů na zlepšení přístupnosti učebních materiálů, budov a ostatních prostor Univerzity, zajišťuje kontaktní osoba ve spolupráci s Poradenským střediskem
- realizace návrhů na zpřístupňování procesu výuky zajišťuje Poradenské středisko
- monitoring průběhu vzdělávací cesty a plnění studijních povinností studenta se speciálními vzdělávacími potřebami, Poradenské středisko ve spolupráci se studijním oddělením
- organizace asistivní podpory v průběhu studia, zajišťuje Poradenské středisko

Speciální formy podpory platné v závislosti na druhu speciálních vzdělávacích potřeb

Uchazeči a studenti s tělesným a pohybovým postižením, se zrakovým postižením, se sluchovým postižením, se specifickými poruchami učení, s chronickým onemocněním a oslabením, s kombinovaným postižením, jsou **zařazeni do programu osobní asistence** podle typu svých speciálních vzdělávacích potřeb: doprovod, tlumočení, spolubydlení, tutoring, asistence při studiu, zajištění speciálních pomůcek a technologií pro výuku a učení. Poradenské středisko poskytuje individuální odborné poradenské služby informační, odborně diagnostické a odborně intervenční.

VIII. Ubytování a stravování

Studenti, kteří jsou uznáni osobami dlouhodobě zdravotně postiženými nebo dlouhodobě těžce zdravotně postiženými dle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, §9 odst. 2 písm. b) a c) či držitelé průkazu ZTP a ZTP/P jsou při posuzování žádostí o ubytování zvýhodněni poskytnutím bezbariérového ubytování.

IX. Závěrečná ustanovení

Tato směrnice nabývá účinnosti dne 1. září 2011.

V Praze dne 7. června 2011

prof. Ing. Jiří Balík, CSc. v.r.
rektor